

Associació d'Estudiants Progressistes

Manifestos

Resum:

Des de finals de l'any passat s'ha desfermat una campanya intensa orientada a desprestigiar la universitat pública i a modificar-ne radicalment les finalitats i el funcionament. L'objectiu d'aquest escrit és justament cridar l'atenció sobre la campanya, amb la qual es pretén que el sistema universitari perdi el caràcter de servei públic.

Manifest dels professors, referent a l'article del diari El Punt

**Per una universitat
pública al servei de
tota la societat**

Contra una campanya per
desprestigiar-la i
mercantilitzar-la

Publicat el diumenge 8 de juny de 2008

Des de finals de l'any passat s'ha desfermat una campanya intensa orientada a desprestigiar la universitat pública i a modificar-ne radicalment les finalitats i el funcionament. L'objectiu d'aquest escrit és justament cridar l'atenció sobre la campanya, amb la qual es pretén que el sistema universitari perdi el caràcter de servei públic.

Les tesis de la campanya

El Círculo de Empresarios, una part de la premsa, representants de les universitats privades i fins i tot persones que exerceixen càrrecs de màxima responsabilitat en universitats públiques han coincidit darrerament en una o més de les tesis següents:

- El que paga l'estudiant com a preu de matrícula és molt poc, només cobreix una part petita dels costos i no hi ha dret que els rics paguin el mateix que els pobres, per als quals, d'una altra banda, l'obstacle per accedir a la universitat no és el preu de matrícula, sinó els salaris deixats de percebre. Sorprenentment, la solució que proposen per facilitar l'accés als que menys tenen consisteix en ajustar els preus de la matrícula als costos totals, que estimen en uns 5.500 € per any.
- Les persones formades a les universitats no resulten prou útils per a les empreses, no encaixen adequadament en el mercat laboral. En conseqüència, a la universitat sobra gent, perquè la que en surt resulta sobreeducada, frustrada, penedida i, damunt, no cobra gaire més que si no tingués títol. Les empreses haurien de poder intervenir en el dissenys dels plans d'estudis i fins i tot en l'activitat docent.
- El sistema de govern de les universitats públiques és assembleari, sense parió amb el de cap altre país avançat, i, per tant, ineficient. Això porta al descontrol econòmic i organitzatiu de les universitats. Cal un sistema de govern més executiu, amb un Consell Social que actuï com el consell d'administració d'una empresa, fixant les polítiques i nomenant la rectora o el rector que serà responsable davant seu, i no de la comunitat universitària, de la seva aplicació.

Aquestes tesis no són noves. A les darreres dècades hi ha hagut pressions per convertir la docència i la recerca universitàries en un producte orientat a la satisfacció de les demandes immediates del mercat i fer-li perdre així el caràcter de servei públic adreçat a tota la societat. Però probablement mai no havien estat expressades amb tanta claredat com ho fa el document Una Universidad al servicio de la sociedad, tot un programa de reforma universitària publicat pel Círculo d'Empresarios el desembre del 2007, on s'afirma que "No es tracta d'inserir la Universitat en el marc de l'Estat del Benestar, tendència que d'alguna forma ha estat present en la nostra història recent; sinó d'integrar la Universitat de manera més decidida en el teixit econòmic i productiu [...]".

Canvis si, però no aquests

Des de la reinstauració de la democràcia, la universitat pública ha estat, a Espanya, un factor rellevant de progrés social, cultural i econòmic. En aquests trenta anys, la universitat ha diversificat i renovat la docència, ha incorporat decididament la recerca, ha millorat les plantilles i les instal·lacions i ha ampliat el servei públic de la formació superior a més persones de sectors socials

més diversos. Tot això no obstant, arrossega encara vicis heretats del franquisme i n'ha generat de nous, de vegades per ella mateixa, però d'altres amb la connivència, la complicitat o fins i tot l'impuls de l'Administració, o a l'empara d'una legislació desencertada.

La universitat pública és una institució molt millorable, una part de les crítiques formulades recolzen sobre defectes reals, i tenim el convenciment que cal reformar-ne aspectes importants. Però això no justifica la pretensió de mercantilitzar-la, és a dir, de posar-la als serveis dels interessos a curt termini de les empreses i d'apujar-ne els preus a nivells insostenibles per a moltes persones. Som, per tant, davant d'una cruïlla: millorar a fons el funcionament de la universitat pública o posar-la al servei d'interessos privats imposant-li com a únics criteris de govern i de gestió els propis de l'empresa privada.

Bolonya com a pretext

Els temps de canvis són propicis per a aquella gent que pretén fer anar l'aigua al seu molí. I ara veiem com l'enrenou al voltant de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES) s'aprofita sovint per tergiversar-lo, bé sigui fent-ne interpretacions tendencioses, bé sigui, senzillament, inventant-se'n el contingut. Així es converteix de vegades en una presumpta exigència dita europea allò que no és sinó l'opinió interessada d'una persona o d'un sector.

Una formació universitària per al futur

La declaració de Bolonya diu, i hi estem d'acord, que s'ha de "promocionar l'obtenció d'ocupació" de la ciutadania europea. Per aconseguir-ho, la formació universitària ha de capacitar per a una gran varietat de funcions que necessita la societat, que és alguna cosa més que les empreses, i ha de ser robusta en relació amb el pas del temps, és a dir, ha de proporcionar a les persones uns coneixements generals profunds i ben assimilats i la capacitat d'actualització al llarg de la vida. Aquesta formació és diferent de la molt específica que necessiten les empreses a termini curt. Una concepció miop i estreta de mires de la formació és nefasta per a les persones i per al sistema econòmic i cultural del país, que necessita gent qualificada i amb capacitat d'adaptar-se a l'evolució dels coneixements i als profunds canvis socioambientals, demogràfics, econòmics i tecnològics que previsiblement marcaran el segle XXI. O és que potser no es tracta d'anar cap a la tan enaltida societat del coneixement sinó cap a una societat amb un estrat majoritari de gent poc qualificada i amb sous baixos?

A la universitat, tothom que vol i val

A la universitat pública hi ha de poder accedir tothom que compleixi els requisits acadèmics i la continuïtat en els estudis no ha de tenir cap altra limitació que la capacitat i la voluntat de treball. Ajustar els preus de la matrícula als costos totals deixaria fora dels estudis universitaris moltes persones que avui hi poden accedir. I la solució no rau en facilitar crèdits amb què una bona part del jovent es veuria obligat a iniciar la seva vida professional amb un fort endeutament. El que cal és augmentar la quantia de les beques salari i el nombre de residències estudiantils, abaratir el transport públic per al jovent i prendre totes aquelles mesures que evitin que la manca de recursos

econòmics sigui una barrera per a la formació de la ciutadania.

Un govern assembleari?

L'afirmació que el govern de les universitats és assembleari és senzillament falsa. Les universitats actuen en un marc delimitat per les lleis i la política de l'Administració. La configuració i les competències dels seus òrgans de govern estan regulades per disposicions legals. Els consells socials, amb majoria de membres externs a la universitat, tenen competència sobre pressupostos i plantilles. La universitat no és una empresa i la presència decisiva d'empreses en els seus òrgans de govern és incompatible amb l'autonomia i el dret a la llibertat de càtedra, reconeguts a la Constitució.

Què cal fer?

De tenir èxit la campanya que analitzem, es produiria una forta constricció de l'accés a la universitat, la formació universitària seria d'obsolescència ràpida i es consolidaria un model econòmic basat en un personal poc qualificat i mal pagat. Per tant, un retrocés social, cultural i econòmic molt significatiu. I és un perill que no s'ha de subestimar.

Demanem, per tant, a les persones que tenen les màximes responsabilitats en les universitats públiques que prenguin posició en aquest debat, fins ara pràcticament unilateral, per defensar les institucions que representen. Ho demanem també al govern de la Generalitat, com a responsable de l'ensenyament públic i de les seves universitats.

Per a servir millor al conjunt de la societat i estendre i intensificar el servei públic de la docència i la recerca universitària calen canvis profunds que acabin amb el corporativisme, la burocratització i el parasitisme dels recursos públics per interessos privats, tan de fora com de dins de la universitat, que encara avui llasten el funcionament de la universitat pública. El govern de Catalunya i els de les universitats públiques haurien d'endegar, de comú acord, un procés de reflexió orientat a millorarles i a reforçar-ne la contribució a la nostra societat. En aquesta tasca han de cercar i trobar el suport actiu majoritari de la comunitat universitària.

Signants del pacte

Xavier Alvarez del Castillo (UPC)

Maria Eugenia Aubet Semmler (UPF)

Lluís Barbé Duran (UAB)

Javier Barragan Fernández (UdL)

Montserrat Batllori Dillet (UdG)

Jordi Borja (UOC)

Miquel Caminal Badia (UB)

Albert Corominas Subias (UPC)

Antoni Domenech Figueres (UB)

Francisco Fernandez Buey (UPF)

Josep Ferrer Llop (UPC)

Josep Fontana Lázaro (UPF)

Josep M. Fradera Barceló (UPF)

Asun Galera Rodrigo (UPC)

Ramon Garrabou Segura (UAB)

David Gener Camins (UPC)

Jordi Ibáñez Fanés (UPF)

Emili Junyent Sánchez (UdL)

Vicente Llull Santiago (UAB)

Francisco López Dekker (UPC)

Julia López López (UPF)

Joan Maria Miró Sans (UPC)

Antoni Pigrau Solé (URV)

Albert Recio Andreu (UAB)

Herman Royo Porta (UPC)

Vera Sacristán Adinolfi (UPC)

Enric Tello Aragay (UB)

Maig de 2008

Pots signar aquest manifest [aquí](#)